

Қазіргі таңда ел алдында ұлттық денсаулық сақтау және білім беру жүйелерін жаңғырту, осы салалар жұмыскерлерінің мәртебесін жоғарылату міндеті тұр. Алайда, білім беру, денсаулық сақтау және әлеуметтік сала жұмыскерлерінің еңбегін лайықты ақы төлеумен қамтамасыз ету мәселесі әліге дейін шешілмей отырғандықтан, осы салаларда нәтижелі жұмыспен қамту және соған сәйкес елімізде сапалы білім беру мен денсаулық сақтау жөнінде **айта алмаймыз.**

Әлеуметтік бағыттағы мемлекеттік мекеме Астана қаласы әкімдігінің «Нұрлы жүрек» әлеуметтік қызмет көрсету орталығы» КММ жұмыскерлерінің жалақы мөлшері жөнінде бірнеше мысал келтіре кетейік. Бұл жерде психологиялық-неврологиялық аурулармен ауыратын 18 жастан асқан мүгедектермен, сондай-ақ мүгедек балалармен жұмыс істеп, күн сайын психологиялық-эмоциялық және физикалық ауыртпалықтарды бастан кешіреді, мұнда: санитар әйелқолына – 30 924 теңге, тәрбиешінің көмекшісі – 28 247 теңге, асхана жұмыскерлері – 27 390 теңге алады.

Еліміздің басқа өңірлерінде де жағдай мәз емес, әлеуметтік жұмыскерлер 26 мың теңгеден 40 мың теңгеге дейін жалақы алады. Егер коммуналдық қызмет ақысы орта есеппен 15-20 мың теңгені (қысқы уақытта) құраса, осындай жалақыға қалай күн көруге болады? Оған қоса тамақ өнімдерін сатып алу, қоғамдық көлікте жүру, балабақша ақысын және басқаларды төлеу қажет. Көпшілік жұмыскерлердің өз баспанасы жоқ, олардың бөлме жалдап тұруына тура келеді. Еңбекке ақы төлеу деңгейі осыншалық төмен болып тұрған кезде білім беру, денсаулық сақтау және әлеуметтік сала жұмыскерлерінің көпшілігі бірде-бір мемлекеттік тұрғын үй бағдарламасына қол жеткізе алмайды.

Жекелеген жұмыскерлердің еңбегіне ақы төлеу деңгейі күніне 2 АҚШ долларынан сәл ғана асады, ал халықаралық стандарттар бойынша – бұл кедейліктің ең төменгі шегі. Атап айтқанда, халықаралық нормалар бойынша адам айына 150 АҚШ долларынан аз сома (тамақтануды ғана емес, коммуналдық төлемдерге, жол жүруге арналған және басқа да шығыстарды есепке алғанда) тапса, ол кедейлікшегінде болып есептеледі. Жоғарыда аталған салалардағы жекелеген азаматтық қызметшілердің жалақысы 83-85 АҚШ долларын немесе ең төменгі соманың 55-57%-ын құрайды, халықаралық стандарттар бойынша бұдан әрі кедейшілік шегі басталады.

Азаматтық қызметшілердің еңбегіне осындай ақы төлеу деңгейінің қалыптасуына басты себептерінің бірі – олардың лауазымдық айлықақыларын есептеу үшін қолданылатын базалық лауазымдық айлықақының төмен болуы. 17697 теңге мөлшеріндегі базалық лауазымдық айлықақы 2011 жылы белгіленген. Бұл мөлшер күнкөріс деңгейінен 40%-ға төмен және 7 жыл бойы өзгеріссіз қалып отыр. Әлеуметтік сала жұмыскерлерінің еңбегіне ақы төлеу деңгейін бірнеше рет көтеру лауазымдық айлықақыларды есептеу үшін қолданылатын коэффициенттерді ұлғайтумен ғана шектелді. Алайда, қабылданған шаралар әлеуметтік сала жұмыскерлері жалақысының нақты мөлшерін көбейтуге ешқандай да әсер етпеді. Тиісінше, Президентіміздің тапсырмасы да тиімсіз орындалып отыр.

Осы айтылғандарға байланысты, білім беру, денсаулық сақтау және әлеуметтік сала жұмыскерлерінің жалақысын іс жүзінде көбейту бойынша нақты шаралар қабылдау қажет. Атап айтқанда, базалық лауазымдық

айлықақыны заңда белгіленген, қарапайым, біліктілікті қажет етпейтін (барынша күрделі емес) еңбек жұмыскеріне төленетін ақшалай төлемнің кепілді минимумымен, яғни айлық жалақының ең төмен мөлшерімен ауыстыру қажет. Осындай жағдайда ғана еңбек барынша объективті түрде бағаланады, себебі ол нақты факторлармен реттеледі. Себебі айлық жалақының ең төмен мөлшері жыл сайын инфляция деңгейін есепке ала отырып индекстеледі.

Қарастырылып отырған мәселенің маңызды екенін, сондай-ақ әлеуметтік саланы одан әрі даму жағдайларымен қамтамасыз ету қажеттігін назарға ала отырып, Сізден осы мәселені шешу мүмкіндігін қарастыруды және «Қазақстан Республикасының Парламенті және оның депутаттарының мәртебесі туралы» Қазақстан Республикасы Конституциялық заңының 27-бабына сәйкес жазбаша түрде жауап беруді өтінеміз.

**Құрметпен,
Қазақстан Республикасы
Парламенті Мәжілісінің
депутаттары Г. Қарақұсова**

З. Аманжолова

Н. Жұмаділдаева

Қ. Қаракен

С. Симонов

И. Смирнова

Г. Щегельский

Т. Яковлева

✍ Қ.Қ. Әлиахмет
☎ 8 (7172) 74-63-24
E-mail: Aliahmet@parlam.kz

Оглашен 7 февраля 2018 года

**Премьер-Министру
Республики Казахстан
Сагинтаеву Б.А.**

Депутатский запрос

Уважаемый Бакытжан Абдирович!

В рамках выезда депутатов Мажилиса Парламента Республики Казахстан в регионы для встреч с избирателями была проведена встреча с работниками организаций социальной сферы, в ходе которой были озвучены вопросы оплаты труда.

С 1 января 2016 года введена в действие новая система оплаты труда гражданских служащих, работников организаций, содержащихся за счет средств республиканского и местного бюджетов. По поручению Главы государства переход на новую систему оплаты труда предусматривал повышение заработной платы работников здравоохранения в среднем на 28 %, а работников образования и науки – до 29 %.

Однако, согласно данным Комитета по статистике в 2016 году относительно 2015 года реальная среднемесячная заработная плата работников образования повысилась на 6,4 %, а работников здравоохранения и социальных услуг всего лишь на 0,7 %. В 2017 году реальная среднемесячная заработная плата работников образования уменьшилась на 4,4 %, а работников здравоохранения и социальных услуг – 4,3 %. То есть, по факту получается заработная плата работников образования, здравоохранения и социальной сферы не увеличилась, а уменьшилась.

Таким образом, несмотря на то, что задача повышения реального уровня оплаты труда гражданских служащих названа в Послании Президента одной из приоритетных, не исполнена.

В настоящее время перед страной стоят задачи модернизации национальных систем здравоохранения и образования, повышения статуса работников данных сфер. Но пока не решен вопрос обеспечения достойной оплаты труда работников образования, здравоохранения и социальной сферы **нельзя говорить** о продуктивной занятости в данных сферах и соответственно о качественном образовании и здравоохранении в стране.

Приведем несколько примеров по размерам заработной платы работников государственных учреждений социального направления КГУ «Центр социального обслуживания «Нұрлыжүрек» акимата города Астаны. Здесь работают с инвалидами старше 18 лет, которые болеют психоневрологическими заболеваниями, а также с детьми-инвалидами, испытывая ежедневно психоэмоциональные и физические нагрузки: санитарка получает на руки 30 924 тенге, помощник воспитателя – 28 247 тенге, кухонные рабочие – 27 390 тенге.

В других регионах страны ситуация не лучше, социальные работники получают от 26 тыс. тенге до 40 тыс. тенге. Разве можно прожить на такую зарплату, если оплата коммунальных услуг составляет в среднем 15-20 тысяч тенге (в зимнее время)? А еще необходимо покупать продукты питания, оплачивать проезд в общественном транспорте, детские сады и так далее. У большинства работников нет своего жилья, приходится снимать комнату. При таком низком уровне оплаты труда большинству работников образования, здравоохранения и социальной сферы недоступна ни одна государственная жилищная программа.

Уровень оплаты труда отдельных работников составляет чуть больше 2 долларов США в день, по международным стандартам – это отметка крайней бедности. В частности, по международным нормам бедность наступает за чертой, если человек располагает в месяц суммой менее 150 долларов (учитывая не только питание, но и расходы на коммунальные платежи, проезд и т.д.). Заработная плата отдельных гражданских служащих в вышеуказанных сферах составляет 83-85 долларов США или 55-57 % от минимальной суммы, за чертой которой, по международным стандартам, наступает бедность.

Одна из основных причин сложившегося уровня оплаты труда гражданских служащих – это низкий уровень базового должностного оклада, применяемого для исчисления их должностных окладов. Базовый должностной оклад в размере 17 697 тенге установлен в 2011 году. Данная величина ниже прожиточного уровня почти на 40% и остается без изменений на протяжении 7 лет. Неоднократное повышение уровня оплаты труда работников социальной сферы сводилось к увеличению коэффициентов, применяемых для исчисления должностных окладов. Однако принятые меры никак не отразились на увеличении реального размера заработной платы работников социальной сферы. Соответственно, поручения нашего Президента исполнялись неэффективно.

В связи с изложенным, считаем необходимым принять конкретные меры по реальному увеличению заработной платы работников образования, здравоохранения и социальной сферы. В частности, необходимо базовый должностной оклад заменить на установленный законом гарантированный минимум денежных выплат работнику простого неквалифицированного (наименее сложного) труда, то есть – минимальный размер месячной заработной платы. При таком подходе труд будет оцениваться более объективно, так как будет регулироваться реальными факторами, ведь минимальный размер месячной заработной платы индексируется ежегодно с учетом уровня инфляции.

Принимая во внимание значимость рассматриваемого вопроса, а также необходимость обеспечения условиями для дальнейшего развития социальной сферы, просим Вас рассмотреть возможность решения данного вопроса и представить письменный ответ в соответствии со статьей 27 Конституционного закона Республики Казахстан «О Парламенте Республики Казахстан и статусе его депутатов».

**С уважением,
Депутаты Мажилиса Парламента
Республики Казахстан**

Г. Карагусова

З. Аманжолова

Н. Жумадилаева

К. Каракен

С. Симонов

И. Смирнова

Г. Щегельский

Т. Яковлева

Әлиахмет Қ.Қ.

☎ 8 (7172) 74-63-24

E-mail: Aliahmet@parlam.kz

Результаты согласования

07.02.2018 16:46:26: Симонов С. А. (Комитет по финансам и бюджету) - - согласовано без замечаний

07.02.2018 16:47:47: Жумадилаева Н. В. (Комитет по социально-культурному развитию) - - согласовано без замечаний

07.02.2018 16:48:22: Яковлева Т. И. (Комитет по финансам и бюджету) - - согласовано без замечаний

07.02.2018 16:55:47: Щегельский Г. А. (Комитет по вопросам экологии и природопользованию) - - согласовано без замечаний

07.02.2018 16:55:57: Смирнова И. В. (Комитет по финансам и бюджету) - - согласовано без замечаний

07.02.2018 16:56:17: Каракен К. А. (Комитет по вопросам экологии и природопользованию) - - согласовано без замечаний

07.02.2018 16:57:23: Аманжолова З. Ж. (Комитет по социально-культурному развитию) - - согласовано без замечаний